

EDITO

Terwijl de mooie dagen en de naderende vakantie lichtjes onze zielen én onze kalenders gaan verlichten, wil Abeva zijn sympathisanten informeren over de voortgang (en achteruitgang) op een gebied dat ons allemaal aanbelangt en verbindt : asbest.

Marie Anne Mengeot zal de beslissing van Canada, dat de heropening van de asbestmijn van Jeffrey wil vergemakkelijken, uitzetten. Trieste verandering van houding die Abeva heftig veroordeelt. Dit feit kan enkel onze overtuiging sterken dat de drukkinggroep, die heden nog de exploitatie en de commercialisering van dat vergif promoot, heel machtig blijft. Ter herinnering : er bestaat geen veilig gebruik van asbest, zoals de regeringen van Canada en Quebec proberen te bewijzen om de redding van 260 jobs in hun mijnen te rechtvaardigen.

Elders in de wereld, hoewel Zimbabwe een mogelijk heropstarten van de asbestmijnen van Shabanie en Muschava overweegt, hetgeen 200 miljoen dollar zou kosten, mogen we ons verheugen over de beslissing van Thailand om elke asbestinvoer stop te zetten. Een substantiële vermindering van de belastingen verbonden aan de invoer van substitutiemateriaal zal binnenkort ingevoerd worden. De regering zal de meerkosten verbonden aan het gebruik van asbestvrij materiaal in de constructie van openbare gebouwen compenseren. Tenslotte werd onlangs in Israël de "Prevention of Asbestos Hazards Law", die het verbod van asbest in dit land eveneens officialiseert, ondertekend.

In Brazilië, vierde grootste asbestproducerend land en voornaamste verbruiker van deze dodelijke vezel in Zuid-Amerika, wordt de situatie hoe langer hoe hatelijker. De omzet van Eternit in dit land bedroeg in 2005, 2 miljard real (ongeveer 670 miljoen euro). De organisaties die voor het asbestverbod strijden nemen de talrijke pogingen tot intimidatie en dooddreigingen die Fernanda Giannasi, arbeidsinspectrice, ondergaat ernstig. We hebben elkaar vorig jaar ontmoet in Chicago, en ze zei dat ze toch de kwalijke gevolgen van asbest en van de drukkinggroep die het asbestverbruik promoot, blijft aanklagen.

Laat ons u toch herinneren aan de essentieel historische rol gespeeld door de machtige internationale drukkinggroep georganiseerd door Eternit, heden Etex,, ook al werd het gedwongen asbest op te geven, wiens zetel in België gevestigd is, en waarvan de familiale groep die het leidde (Emsens, Cartier de Marchienne, Van der Rest , enz ...) heden als vierde grootste fortuin uit ons land is gerangschikt. Toch vergeten wij het verleden niet, te meer daar het verleden ons niet vergeet : het blijft verwoestingen aanrichten in te veel gezinnen getroffen door asbestziekten, jaren na blootstelling. Een rechtsvordering ingeleid in juli 2000 door Françoise Van Noorbeeck-Jonckheere, slachtoffer van het leefmilieu, tegen de firma Eternit in de Brusselse rechtbanken, gaat eindelijk op 24 oktober a.s. besproken worden.

Dit drama - en er zijn er ongetwijfeld veel andere in België, met name in de streek van Kapelle-op-den-Bos - toont veel gelijkenissen met de drama's beleefd door duizenden Italiaanse families uit Casale Monferrato, een klein Piëmontees stadje helemaal besmet door asbest wegens een Eternitbedrijf, historische eigendom van bekende Belgische en Zwitserse families die asbest geproduceerd hebben. In onze volgende nieuwsbrief zullen we de stand van zaken van het - eveneens historisch - aan de gang zijnde rechtsgeding in Turijn, uitzetten.

Tenslotte nodigen wij u reeds uit op de jaarlijkse fietstocht rond Eternit Kapelle, die op 25 september vanaf 13 uur zal doorgaan ter nagedachtenis van Willy Vanderstappen.

De collega's van Abeva en ikzelf wensen jullie een heel mooie zomer toe.

Eric Jonckheere
Co-voorzitter

Asbest nog altijd gebruikt, ook in Europa

In 2008 bedroeg de wereldproductie van asbest ongeveer 2,09 miljoen ton (2,3 in 2007). Zes landen zijn verantwoordelijk voor de quasi-totaliteit van deze productie (96%) : Rusland (1.017.000 ton), China (280.000 ton), Kazakstan (280.000 ton), Brazilië (255.000 ton), Canada (180.000 ton) en Zimbabwe (50.000 ton). De enige nog geëxploiteerde asbestsoort zou chrysotiel zijn. 90% van de asbestproductie is bestemd voor de fabricatie van cement-asbest producten : platen, dakpannen, buizen. De rest wordt gebruikt in diverse verbruiksgoederen : voegen, textiel, plastic, enz.

De belangrijkste asbestverbruikers waren, in 2010, landen met een groei-economie. In 2007 bevonden de belangrijkste asbestverbruikers zich in Azië. China (626.000 ton) en India (302.000 ton), hebben samen 45% van de wereldproductie van asbest verbruikt. Dan volgen Rusland (280.000 ton) Kazakstan (109.000 ton), Brazilië (93.800 ton), Oekraïne, Thailand en Oezbekistan (ongeveer elk 85.600 ton). In maart 2010 hebben 52 landen het asbestverbruik verboden of beperkt.

Sedert januari 2005 wordt in de Europese Unie, op enkele uitzonderingen na, nieuw verbruik van chrysotiel niet meer toegelaten (a). Sedert 2005 is in Europa asbest verboden, met in 2009 vernieuwde afwijkingen. De Europese richtlijn van 1999 voorzagt het verbod, ten laatste op 1 januari 2005, van het op de markt brengen en het verbruik van chrysotiel, alsook van producten waar chrysotiel bewust aan toegevoegd werd. Deze richtlijn liet echter twee afwijkingen toe. De eerste betrof de diafragma's die chrysotiel bevatten, en die worden gebruikt in bestaande elektrolyse-installaties en dit, tot op het einde van hun werking. Deze afwijking moest vóór 1 januari 2008 het voorwerp zijn van een herziening. De tweede afwijking betrof asbestbevattende producten die vóór 2005 in dienst waren. Ze bleven toegelaten tot het einde van hun werking of tot hun verwijdering. De lidstaten mochten ze echter verbieden zonder op deze vervaldata te wachten.

In juni 2009 heeft de Europese Commissie beslist de twee afwijkingen te herzien in het raam van een regeling die de afwijkingen betreffende de vóór REACH bestaande chemische producten omzet of aanpast. De eerste van de twee herziene afwijkingen betreft zes firma's uit de chemische sector in Duitsland, Bulgarije, Polen en Zweden. Ze heeft als gevolg een beperkt risico van blootstelling aan asbest, voor zover de diafragma's om de tien jaar vervangen worden en da de elektrolysecellen de resterende tijd dicht zijn. Deze afwijking is echter symbolisch, want ze laat de invoer van chrysotiel-asbest toe in de Europese Unie.

De verlenging van de tweede afwijking is verontrustend wanneer men weet dat asbest voor meer dan 3000 verschillende doelen gebruikt werd. Het betekent dat asbesthoudende producten, die vóór 2005 gemaakt werden, zullen mogen blijven circuleren en een potentieel risico inhouden.

De Europese Commissie heeft voor het einde van de afwijkingen geen termijn vastgesteld, ondanks het aandringen van het Europees Parlement. Verschillende staten, waaronder Frankrijk, en de Europese Confederatie van de vakbonden hadden zich zonder succes tegen de beslissing van de Europese Commissie verzet. Vóór de beslissing van juni 2009 heeft het Europees Parlement een resolutie aangenomen, met het verzoek aan de Commissie een strategie vast te stellen om elke type van asbest en elk gebruik van asbestvezels tegen 2015 te verbieden.

Wat de oudere producten betreft, en met het doel de circulatie ervan te beperken, heeft het Europees Parlement betreurd "dat het tot nu toe niet mogelijk is geweest een Europese lijst op te stellen met artikels vrijgesteld van verbod". Het Europees Parlement heeft de Europese Commissie uitgenodigd om dergelijke lijst ten laatste op 1 januari 2012 (b) op te stellen. In antwoord op deze verzoeken van het Europees Parlement heeft de commissie de lidstaten verzocht tegen 1 juni 2011 de maatregelen te voorzien om vervangproducten zonder asbest aan te maken voor elektrolysecellen, en om de bescherming van de gezondheid van de betrokken arbeiders te verzekeren. Wat de oude asbestbevattende producten betreft verzoekt de Commissie de staten zich ervan te vergewissen dat de bescherming van de volksgezondheid is verzekerd en de maatregelen daaromtrent te communiceren, en dit tegen 1 juni 2011. De Commissie heeft nog geen vervaldatum vastgelegd voor het einde van de afwijkingen.

De Canadese asbestdrukkingsgroep heeft veel invloed op wereldniveau. De Voorzitter van de « Assemblée nationale du Québec » heeft de beslissing van de Commissie geïnterpreteerd als een erkenning van het verschil tussen chrysotiel-asbest en de andere types van asbest, en heeft zich verheugd over het lobbywerk van het "Institut du chrysotile".

Dat instituut, gefinancierd door de Canadese regering en door de regering van Quebec, is zeer actief en vormt een belangrijke drukkingsgroep voor de wereldbelangen van de asbestindustrie. Het verdedigt de idee dat chrysotiel-asbest, dat in Quebec geëxploiteerd wordt, minder gevaarlijk zou zijn dan de andere soorten asbest. Met zijn steun is Canada erin geslaagd in 2006 en in 2008 de inschrijving van chrysotiel-asbest te behouden op de lijst van substanties die onder de Conventie van Rotterdam onder gevaarlijke chemische producten vallen (c). In augustus 2009, tijdens diens jaarlijkse conferentie, heeft de "Association médicale canadienne" quasi unaniem ervoor ge-

stemd een oproep te doen aan de Canadese regering om de exploitatie en de uitvoering van Canadees asbest stop te zetten. Een paar maanden ervoor had het tijdschrift van de vereniging een hoofdartikel gepubliceerd met als titel "sterftcijfers gebonden aan asbest : een Canadese export" (d). Toch blijft het "Institut du chrysotile" druk uitoefenen voor "het veilig, verantwoord en gecontroleerd gebruik van chrysotielvezel". Dit doet denken aan de propaganda van de Franse asbestfabrikanten ten gunste van "het gecontroleerde asbestgebruik", die het verbod ervan in Frankrijk heeft verdaagd, en dus de lijst van de slachtoffers heeft vergroot.

Quebec laat asbest verwijderen uit scholen en ziekenhuizen, maar blijft asbest uitvoeren. Begin 2010 hebben een honderdtal wetenschappers uit 28 landen een beroep gedaan op de eerste minister van Quebec om hem te verzoeken de asbestuitvoer stop te zetten. In deze brief kantten de wetenschappers zich namelijk tegen de dubbelzinnigheid van de politiek van de regering van Quebec : aan de ene kant geeft Quebec miljoenen dollars uit om asbest uit scholen en ziekenhuizen te verwijderen, ongeacht het type ; aan de andere kant voert het zijn asbest uit, met de verzekering dat het zonder gevaar is. Ondanks de toename van de internationale protesten weigert de eerste minister van Quebec het stopzetten van het Canadese asbestuitvoer te overwegen. In Quebec zijn er evenveel asbestslachtoffers als elders. Volgens het "Institut du chrysotiel", de Canadese drukkingsgroep voor asbest, zouden 700 rechtstreekse jobs en ongeveer 2000 onrechtstreekse jobs betrokken zijn bij de mijnexploitaties en de uitvoer van asbest. Jammer genoeg ontkomen deze arbeiders ook niet aan ziektes veroorzaakt door asbest. In 2009 waren 60% van de sterfgevallen voor beroepsziektes, vergoed in Quebec, te wijten aan asbest. Net als elders !

In april 2011 heeft de regering van Quebec ingestemd met het project voor het heropstarten van een asbestmijn in Quebec, de Jeffrey mijn, en heeft aangekondigd dat ze de nodige leningwaarborg van 58 miljoen dollar toestond voor het opnieuw aanvatten van de activiteiten.

Het beste middel om asbestziektes te doen verdwijnen is het gebruik ervan stop te zetten. Ontwikkelingslanden hebben, qua asbestverbruik, de plaats ingenomen van de ontwikkelde landen. Cement-asbest, een goedkoop bouw materiaal, is interessant in een periode van uitbreiding van de infrastructuurnoden.

Tijdens de 4de conferentie van de deelnemers aan de conventie van Rotterdam, te Rome in 2008, betreurde een afgevaardigde van een Indische NGO die met aan chrysotiel-asbest blootgestelde arbeiders en hun families werkt : "hoewel er geen wetenschappelijke onenigheid bestaat betreffende de eigenschap van deze substantie om de gezondheid te beschadigen (...) heeft het verzet tegen diens inschrijving uitsluitend betrekking op handels- en politieke belangen, in weerwil van de belangen op het vlak van de volksgezondheid en de mensenrechten (...) zo veel levens zullen nog verloren zijn wegens een gebrek aan bescherming en informatie tegen deze dodelijke substantie". De agressieve propaganda van de uitvoerlanden, en daarbij de onwetendheid, de latentieduur van de ziektes en een onvoldoende toezichtstelsel kunnen een vals veiligheidsgevoel verschaffen. Toch zijn de World Health Organization en de International Labour Organization allebei van oordeel dat de beste wijze om de asbestziektes te verwijderen is het gebruik ervan stop te zetten.

Marie-Anne Mengeot en La Revue Prescrire (nr. 330 april 2011).

a- De andere, vroeger verboden, soorten asbest.

b- Zoals gevreesd in het verslag van de Franse Senaat in 2005, bestaat er ook een risico op het opnieuw gebruiken van asbest in Frankrijk door invoer uit landen die asbest niet verboden hebben.

d- Deze conventie voorziet tussen de ondertekenende partijen « een voorafgaande procedure met kennis van zaken », d.w.z. voor de uitvoerlanden een verplichting van informatie over de leefmilieu- en sanitaire risico's van de substanties die op de lijst ingeschreven zijn.

e- Het hoofdartikel kant zich in het bijzonder tegen het feit dat Canada, dat het gebruik van asbest heeft beperkt met als doel te vermijden de Canadezen aan het gevaar bloot te stellen, 96% van de in Canada geproduceerde asbest uitvoert, en beweert dat indien de invoerlanden het product veilig gebruiken, deze uitvoer niet gevaarlijk is.

Wanneer de Amerikaanse media tussenbeide komt

Wij nodigen jullie uit, dit bespottende filmpje, gebracht door een bekende Amerikaanse presentator, Jon Stewart, over de quebecse beslissing de asbestmijn van Jeffrey weer op gang te brengen, te bekijken.

<http://www.thedailyshow.com/watch/thu-may-12-2011/ored-to-death>

Op zondag 25 september wordt er, ter nagedachtenis van Willy Vanderstappen, door zijn vrienden een 4de memorial georganiseerd te Kapelle-op-den-Bos. Neem talrijk deel aan deze familiefietstocht.

Alle inlichtingen hieromtrent zijn beschikbaar op volgende website:

www.fietstochtwillyvanderstappen.be

Alvast bedankt.

4DE WILLY VANDERSTAPPENGEZINSFIETSTOCHT

EEN ACTIEVE MEMORIAL VOOR ALLE ASBESTSLACHTOFFERS
VERTREK AAN HET SINT-GODELIEVE-INSTITUUT TE KAPELLE-OP-DEN-BOS OM 13u
MET FIETSTOCHTEN VAN 10 - 20 - 30 KM EN EEN WANDELTOCHT VAN 7 KM

25.09.11

Gezellig eetcafé vanaf 11u00

16u30: optreden van *The Monotrol Kid*

WWW.FIETSTOCHTWILLYVANDERSTAPPEN.BE

ILLUSTRATIE: WWW.KAROLIENVANDERSTAPPEN.COM
V.U. YVES ROUSSEAU, BRANDHOFSTRAAT 25, 1880 NIEUWENRODE

ABEVA, praktische informatie

Om ons te schrijven:

VZW Abeva
Belgische Stichting tegen
Kanker
Leuvensesteenweg, 479
1030 Brussel

Om ons te telefoneren:

In het Nederlands:

0479/37 91 36

En français:

0476/78 88 33

Om ons te bellen:

02/743 45 95

(permanentie dinsdag-
voormiddag)

Om ons te faxen:

02/734 92 50

Bankrekeningnummer:

000-1206992-21

Onze website:

<http://www.abeva.be>

Ons E-mail adres:

abeva.be@gmail.be

Version française disponible sur
simple demande.

Jullie zijn hartelijk bedankt voor de financiële steun die we blijven ontvangen. Abeva is zeer geroerd door de giften ontvangen tengevolge van het overlijden van twee asbestslachtoffers, van de families Franssen en Ferrante.

